

۱- تعاریف فرهنگ چیست؟

الف) فرهنگ را می توان شیوه ی مشترک زندگی در یک جامعه دانست.

ب) فرهنگ را آگاهی و اندیشه ی مشترک اعضای یک جامعه نیز می گویند.

۲- رابطه ی جامعه و فرهنگ را بیان کنید؟

جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ هم بدون جامعه به وجود نمی آید.

۳- اجتماعی شدن یا جامعه پذیری چیست؟

اجتماعی شدن فرایندی طولانی مدت از تولد تا آخر عمر است که افراد از طریق آن، زندگی در جامعه را می آموزند و خود را با آن منطبق می کنند.

۴- چرا اجتماعی شدن فرایندی بسیار مهم در زندگی است؟

زیرا بدون آن، افراد نمی توانند به زندگی در جامعه ادامه دهند. در یک جامعه، هر فرد عقاید و باورها، رسوم، قوانین و حتی چگونگی پاسخدادن به غرایز را از دیگران می آموزد و به افراد دیگر یاد می دهد.

۵- فرایند اجتماعی شدن نخست در کجا رخ می دهد؟ چگونه؟ با ذکر مثال؟

در خانواده- پدر و مادر به کودک یاد می دهند که چگونه غذا بخورد و در نشست و برخاست چه آداب را رعایت کند، چگونه به مهمان سلام و تعارف کند، چگونه در مراسم مختلف مثل جشن ها یا عزاداری ها شرکت کند و چه بیوشد و چگونه رفتار کند، در موقع خمیازه کشید دست را جلوی دهانش بگیرد یا پاهایش را جلوی افراد بزرگ تر دراز نکند و موقع غذا خوردن، دهانش صدا ندهد.

۶- با بزرگ تر شدن فرد، علاوه بر خانواده، چه عوامل دیگری در فرایند اجتماعی شدن فرد موثر است؟

رسانه های جمعی، دوستان و گروه همسالان و برنامه های آموزشی و تربیتی مدرسه نیز چگونگی زندگی در جامعه و سازگاری با آن را به تدریج به او می آموزند. این فرایند بعدها با رفتن به دانشگاه، خدمت سربازی، محل کار و... ادامه پیدا می کند.

۷- در فرایند اجتماعی شدن، مهم ترین لایه های فرهنگ که به افراد آموخته می شوند چیست؟

نمادها، هنجارها، ارزش ها و عقاید.

۸- لایه ها و جنبه های فرهنگ یک جامعه چگونه است؟ با ذکر مثال؟

برخی از لایه های فرهنگ خارجی یا بیرونی (ظاهری) هستند مانند نمادها و هنجارها و برخی عمیق تر هستند مانند ارزش ها و عقاید.

۹- کاربرد نماد چیست؟

هر جامعه ای برای انتقال معانی مورد نظر خود از انواع معینی از نمادها استفاده می کند. برای مثال، علامت «؟» نماد پرسشی و علامت «!» نماد تعجب است

۱۰- هنجار چیست؟

هنجارها، رفتارهای معینی هستند که در یک گروه یا جامعه پذیرفته شده و متداول اند. به عبارت دیگر به قواعد و شیوه های مورد قبول یک جامعه برای انجام دادن کارهای مختلف، هنجار می گویند. برای مثال، ما وقتی به هم می رسمیم سلام می کنیم، وقتی می خواهیم غذا بخوریم یا وارد جایی شویم به هم تعارف می کنیم.

۱۱- هنجارها شامل چه مواردی می شود؟

هنجارها در اقع همه ی عادت ها ، آداب و رسوم اجتماعی ، مناسک مذهبی ، قواعد ، قوانین و مقررات را در بر می گیرد

۱۲- رابطه ی هنجارها و زندگی اجتماعی چیست؟

زندگی اجتماعی بدون وجود هنجارها ادامه پیدا نمی کند و هنجارها به روابط اجتماعی سامان می بخشند . افراد یک جامعه خود را ملزم می بینند از هنجارها پیروی کنند تا جامعه آنها را به عضویت بپذیرد .

۱۳- مهم ترین دلایل پیروی از هنجارها را بیان کنید؟

ارزش دانستن و اعتقاد به آنها ، حفظ آبرو و احترام یا ترس از مجازات .

۱۴- پیروی نکردن از هنجارها ، چه عواقبی برای افراد دارد؟

اگر افراد از هنجارها یا شیوه های مورد قبول گروه یا جامعه پیروی نکنند ، مجازات می شوند . این مجازات ممکن است به صورت سرزنش خود یا دیگران ، پوزخند ف تمسخر ، طرد کردن و محروم نمودن ، متلک گفتن یا مجازات های رسمی و قانونی باشد .

۱۵- ارزش چیست؟

ارزش یعنی اینکه ما، اموری را خوب، مطلوب و مثبت تلقی کنیم. هر فرد یا اعضای هر گروه و جامعه، اموری را با ارزش می دانند و امور دیگری را ناپسند تلقی می کنند.

۱۶- رابطه ی ارزش ها و هنجارها را بنویسید؟ با ذکر مثال؟

ارزش ها به هنجارها جهت می دهند یعنی افراد بر مبنای ارزش هایی که به آنها معتقدند رفتار و عمل می کنند. برای مثال فردی که حفظ محیط زیست برایش یک ارزش است، تلاش می کند در عمل به حفظ محیط زیست کمک کند. چنین فردی در مصرف منابع آب و برق صرفه جویی می کند، زباله ها را از هم تفکیک می کند، در هنگام سفر به همراهانش تأکید می کند از پخش کردن زباله و پلاستیک در طبیعت خودداری کنند

۱۷- منظور از ارزش های اجتماعی چیست؟ با ذکر مثال؟

انسان ها یا اغلب افراد یک جامعه آن را خوب و مطلوب می دانند برای مثال ،مانند شجاعت، صداقت، کمک به دیگران، احترام به سالمندان و دفاع از کشور .

۱۸- با ذکر یک مثال توضیح دهید چه رابطه ای بین عقاید و هنجارها و ارزش ها وجود دارد؟

یکی از عوامل مهمی که در شکل گیری ارزش ها مؤثر است، عقاید دینی است. برای مثال صدقه دادن و انفاق برای فرد مسلمان یک ارزش است و این ارزش ناشی از اعتقادی است که آن فرد به جلب خشنودی خداوند و اطاعت از او دارد.

۱۹- عقاید اسلامی برای مسلمانان چه نقشی دارد؟

اعتقادات اسلامی ، ملاکی است که با آن هنجارها و ارزش ها را می سنجیم و هر کدام را که با این اصول اعتقادی سازگاری ندارند ، طرد می کنیم .

۲۰- هر یک از هنجارهای زیر مبتنی بر کدام ارزشها و عقاید است؟ توضیح دهید.

الف) برخی نانوائی ها ، شب های جمعه یک یا چند تنور نان خود را به صورت رایگان و صلواتی به مردم می دهند . (ارزش های دینی - کمک به دیگران و انسان دوستی)

ب) مردها در هنگام ورود به خانه دیگران با صدای بلند یا الله می گویند . (ارزش های عرفی و دینی – حفظ حجاب و پوشش)
ج) افراد در موقع دیدن کودک ، ماشاالله می گویند . (ارزش های دینی – چشم زخم)

- *- فرهنگ جامعه شیوه ی ..... است . (زندگی آن جامعه)
- *- فرهنگ پدیده ای ..... است ، یعنی از طریق زن به ارث نمی رسد . (آموختنی)
- *- فرهنگ از راه ..... از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود . (آموزش و تربیت)
- *- فرهنگ در جریان (فرایند) ..... آموخته می شود . (اجتماعی شدن)
- *- فرایند اجتماعی شدن ، نخست در ..... رخ می دهد . (خانواده)
- *- اولین و مهم ترین کانون اجتماعی شدن فرد ..... است . (خانواده)
- *- نماد در جریان ..... به وجود می آید . (روابط اجتماعی)
- *- هنجارها به ..... سامان می بخشد . (روابط اجتماعی)